

Motion till riksdagen

1987/88:K410

av Margareta Persson m. fl. (s)
om kabel-TV

Den pågående utbyggnaden av kabel-TV håller hastigt på att förändra framför allt barnens tittarvanor. Utbudet i satellitprogrammen skiljer sig från de svenska TV-programmen, bl. a. genom att t. ex. reklamfilmer för våldsleksaker sänds där. Våra barn möter genom de satellitsända TV-programmen en ny kultur, där ytlighet och våld ofta förekommer.

Olika undersökningar som gjorts i de områden i Sverige där hushållen nu har tillgång till kabel-TV visar ungefär samma resultat. De visar att det framför allt är barnen som går över till de utländska kanalerna. De visar också att man tittar längre tid per dag på TV när det finns fler kanaler att välja bland. En nyligen publicerad undersökning av kabel-TV-publiken i Skarpnäck (PUB informerar) visar bl. a. att drygt hälften av barnen varje dag tittade på Sky Channel. Den visar också att barnen tittar mindre än genomsnittet på svensk TV. Ett nytt fenomen bland barn och ungdom är s. k. zapping, dvs. att man hastigt byter mellan TV-kanalerna för att hitta det för stunden bästa programmet. 60–70 % av barn- och ungdomsgrupperna gör det mycket ofta. Det innebär också att barn tidigt vänjer sig vid att välja bort allt som verkar svårt eller tråkigt.

Den som i dag får tillstånd till att vidaresända satellitsändningar får rätt att vidaresända alla programkanaler från kommunikationssatelliter som kan tas emot eller som kan komma att tas emot i Sverige. I stället borde kabelnämnden ge tillstånd till vidaresändning av vissa programkanaler.

I de satellitsända kanalerna visas nu mycket våldsamma s. k. barnfilmer. Det är tecknade filmer som handlar om olika leksaksfigurer, som också går att köpa, t. ex. Transformers. Dessa filmer innehåller nästan enbart våld, till ackompanjemang av hårda röster och våldsamma ljud effekter. I gällande kabellagstiftning står det att man kan få sändningstillståndet indraget, om det vid upprepade tillfällen sänts bl. a. grovt våld mellan människor och djur. Dessa barnfilmer, som sänds regelbundet, innehåller nästan i varje sekvens grovt våld. Däremot utförs inte alltid våldet mot människor eller djur, utan mot olika varelser som är mer eller mindre människoliknande. Dessa varelser kan vara lika skrämmande, t. o. m. ännu mer skrämmande, än människor och djur. Kabellagstiftningen måste därför kompletteras på den punkten, den bör också omfatta våld mot varelser av olika slag. En översyn av lagen i det syftet måste komma till stånd.

Kabellagstiftningen måste också ändras så att överträdelser inte skall be-

höva inträffa "vid upprepade" tillfällen. I dag måste talan om åtgärd i dessa fall föras av justitiekanslern. För offentlig visning av video krävs däremot förhandsgranskning. Förhandsgranskning skall också, genom en nyligen genomförd ändring av radiolagen, ske av videogram och filmer som visas offentligt genom trådsändningar. Däremot är det tillåtet att vidareända utan förhandsgranskning, både för offentlig och privat visning, filmer som tagits emot via satellit. Eftersom förhandsgranskning av satellitsända program är omöjligt, borde i stället kabellagen skärpas så att det ska räcka med en (1) överträdelse i fråga om pornografi, våld och rashets för att justitiekanslern ska kunna väcka åtal eller att ett otillåtet reklamslag sänts för att kabelnämnden skall kunna ingripa.

I dag åligger det ingen att banda de vidareända satellitprogrammen. Det innebär en ytterligare svårighet för kabelnämnden och justitiekanslern att kunna bevaka reklamen resp. grovt våld, porr och rashets. En förutsättning för att ingrepp skall kunna ske är ju att de inblandade myndigheterna har möjlighet att se programmen. Eftersom det är praktiskt omöjligt att oavbrutet följa alla sändningar, så måste de bandas. Riksdagen bör ge regeringen i uppdrag att närmare se över hur bandningen av programmen skall ske.

I proposition 1984/85:199 om radio- och TV-sändningar i kabelnät säger föredraganden att i begreppet vidareändning ligger att sändningen skall vara samtidig och oförändrad. Att en sändning skall vara oförändrad innebär att tillägg i form av t. ex. speakertext, textad översättning eller lokalt programmaterial inte får göras vid utsändningen. Däremot, säger föredraganden, bör det givetvis vara tillåtet att koda eller avkoda sändningarna och att företa vidareändning endast under en del av den tid sändningar från satelliten pågår. Denna möjlighet måste aktivt användas för att stoppa vidareändning av program, som man på förhand vet innehåller sådant som kan antas strida mot den svenska lagstiftningen när det gäller våld, porr, rashets eller reklam. Kabelnämnden och justitiekanslern bör ges i uppdrag att se över denna fråga.

Hemställen

Med hänvisning till det ovan anförda hemställs

1. att riksdagen hos regeringen begär förslag till ändringar av kabellagen så att våld mot människor eller djur också skall omfatta "varelser",
2. att riksdagen hos regeringen begär förslag till skärpt kabellagstiftning så att sändningsstopp skall kunna införas efter en överträdelse och inte först när det skett vid "upprepade tillfällen",
3. att riksdagen hos regeringen begär förslag om att samliga satellitsändningar som vidareändas skall bandas,
4. att riksdagen hos regeringen begär förslag om hur möjligheten till kodning och avkodning av vissa program kan användas i syfte att inte vidareända vissa program,

5. att riksdagen hos regeringen begär förslag till förstärkt kabel-
lagstiftning så att kabelnämnden skall kunna ge tillstånd enbart för
vissa satellitsändningar.

Mot. 1987/88
K410

Stockholm den 21 januari 1988

Margareta Persson (s)

Margareta Hemmingsson (s)

Marita Bengtsson (s)